

เพศศึกษา

ความหมาย

คำว่า "เพศศึกษา" (Sex Education) อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ความหมาย ดังนี้

1. เพศศึกษาเป็นความรู้ทั่วไปที่ควรให้เด็กได้ศึกษาเล่าเรียน ภายในขอบเขตที่เหมาะสมของแต่ละวัย โดยการศึกษาปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศในด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดความรับผิดชอบและความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพศ

2. เพศศึกษาเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ อันเป็นผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทั้งทางด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาชีวิตเกี่ยวกับเรื่องเพศได้

ความหมาย (1) เน้นเนื้อหาสาระ (content) หรือความรู้เรื่องเพศ (sex information) ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาความรู้เรื่องเพศทางด้านชีววิทยา ทางด้านสุขวิทยา ทางด้านจิตวิทยา และทางด้านสังคมวิทยา เพศศึกษาจึงมีความหมายมากกว่าการที่จะสอนให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องระบบสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์เพียงเท่านั้น ส่วนความหมาย (2) เน้นวิธีการหรือกระบวนการ (process) ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทั้งทางด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ ซึ่งครูหรือผู้สอนเพศศึกษาจำเป็นต้องอาศัยหลักการสอนหรือจิตวิทยาการศึกษาและสามารถใช้วิธีสอนหรือเทคนิคการสอนเพศศึกษาให้ถูกต้องและเหมาะสมอีกด้วย

ความมุ่งหมายในการสอนเพศศึกษา

ความมุ่งหมายในการสอนเพศศึกษาอาจแยกออกได้เป็น 2 ทรรศนะด้วยกันดังนี้

1. ในทรรศนะของครู ต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศและสามารถปรับตัวเข้ากับ

เพศตรงข้ามได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ความมุ่งหมายในมโนเชิงไปทางสร้างเสริมคุณธรรมและคุณภาพชีวิตให้แก่เด็ก เน้นถึงการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุและป้องกันไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้ามากกว่าการที่จะต้องมาแก้ไขปัญหานั้นภายหลังซึ่งเป็นการแก้ที่ปลายเหตุ

2. ในทรรศนะของคนทั่วไป ต้องการให้เพศศึกษาแก้ไขปัญหาวัยรุ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหามากกว่าที่ต้นเหตุ ซึ่งนับเป็นความต้องการที่จะแก้ไขมากกว่าป้องกัน

ถ้าการศึกษามุ่งหมายเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมอย่างแท้จริง เพศศึกษาก็ควรจะมี ความมุ่งหมาย เพื่อให้ นักเรียนหรือผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต) และสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม) ทั้งนี้เพื่อให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและสามารถนำเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้สมตามความต้องการของหลักสูตรปัจจุบันของกระทรวงศึกษาธิการ

ความจำเป็นในการสอนเพศศึกษา

คณะอนุกรรมการอบรมพัฒนาธรรมทางจิตใจสำหรับเด็ก สำนักวัฒนธรรมทางจิตใจ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติในอดีต ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสอนเพศศึกษาเอาไว้ในแนวสอนเพศศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2501 ดังนี้

1. เรื่องเพศเป็นความจำเป็นที่จะต้องได้ทราบภายในขอบเขตเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของคนทุกคน โดยเฉพาะความเจริญทางจิตใจนั้นจะควบคู่ไปกับความเจริญทางเพศ ความรู้สึกในเรื่องเพศย่อมมีอิทธิพลอย่างมากมาต่อสภาพจิตใจ และเป็นที่ยอมรับกันว่าความแตกต่างเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะจะมาจาก

เหตุสำคัญอันหนึ่ง คือ แรงดันทางเพศ ดังนั้น การศึกษาเรื่องเพศและเรื่องจิตใจจึงจำเป็นจะต้องดำเนินควบคู่กันตลอดไป

2. ความลึกลับหรือการปกปิดในเรื่องเพศอาจจะนำไปสู่ความเข้าใจผิด เช่น เคร่งครัด โดยเข้าใจว่าเรื่องเพศนั้นเป็นของหยาบโหล ไม่ควรพูดถึงเลย หรือในทางตรงกันข้ามก็จะละเลยจนเกินไป ไม่มีการควบคุมมรรยาททางเพศ เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะนำไปสู่ลักษณะผิดปกติทางจิตใจได้ นอกจากนี้ การที่เห็นอวัยวะเพศเป็นสิ่งที่ไม่ดีแปลกกว่าอวัยวะอื่นของร่างกายก็เป็นข้อบกพร่องอย่างสำคัญยิ่งในเรื่องสุขวิทยาโดยทั่วไป

3. เพศศึกษายังนำไปสู่ความสมบูรณ์ในทางศีลธรรมและวัฒนธรรมของประชาชนในเมื่อทุกคนรู้จักเกียรติและการปฏิบัติระหว่างเพศ รู้จักประพฤติดนินให้อยู่ในขอบเขตในความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

ในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จากอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ได้มีหลักฐานยืนยันให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยเราน่าจะมีการจัดสอนเพศศึกษา ดังนั้น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518 จึงได้เริ่มบรรจุเพศศึกษาลงในหลักสูตรวิชาสุขศึกษาเป็นครั้งแรก และต่อมาใน พ.ศ. 2521 ก็ได้เริ่มบรรจุเพศศึกษาลงในวิชาสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และได้แทรกเพศศึกษาอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของชั้นประถมศึกษาอีกด้วย ในเรื่องความจำเป็นเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษานี้ เมื่อปี พ.ศ. 2525 กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานราชการและเอกชนให้จัดโครงการเพศศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ในลักษณะดังนี้

1. เนื้อหาความรู้เรื่องเพศศึกษา จัดสอดแทรกในหลักสูตรแต่ละระดับ โดยเฉพาะในวิชาสุขศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ลูกเสือ อนุชาต หรือกิจกรรมแนะแนว

2. ในส่วนที่เกี่ยวกับโรงเรียน โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเรื่องและผู้เรียน

บางเรื่องอาจต้องแบ่งกลุ่มสอน บางเรื่องอาจต้องใช้วิธีแนะแนวเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะบุคคล

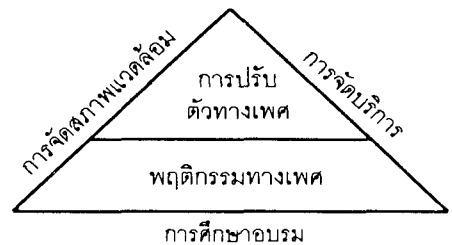
3. เรื่องการอบรมครูผู้สอนเพศศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นให้มีการอบรมในด้านเนื้อหาให้แก่ครู สุขศึกษา ครูพลศึกษา ครูสังคมศึกษา ครูคหกรรมศาสตร์ ครูวิทยาศาสตร์ ครูประชากรศึกษา และครูแนะแนว เพื่อให้ผู้สอนมีความรู้สึกซึ่งและกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ไปสอนหรือแนะแนวหรือให้คำปรึกษาแก่เด็กเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคล หรือเป็นชั้นเรียน ตามสภาพของเรื่อง ของปัญหา ของวัยและระดับของผู้เรียน อนึ่ง การเรียนการสอน หรือการให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษานี้ ให้อาศัยข้อมูลทางด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

แนวทางการสอนเพศศึกษาในสังคม

เพื่อให้การสอนเพศศึกษาบรรลุผลตามความมุ่งหมายดังกล่าวอย่างสมบูรณ์ จำเป็นต้องมีการร่วมมือและประสานสัมพันธ์กันทั้งการสอนเพศศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งโดยทั่วไปอาจแยกแหล่งการสอนเพศศึกษาในสังคมออกได้เป็น 3 ประเภท ใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การสอนเพศศึกษาที่บ้าน (sex education at home)
2. การสอนเพศศึกษาในโรงเรียน (sex education in schools)
3. การสอนเพศศึกษาในชุมชน (sex education in the community)

ไม่ว่าจะเป็นการสอนเพศศึกษาประเภทใด ๆ ในสังคมก็ตาม ย่อมมีจุดมุ่งหมายและองค์ประกอบของกิจกรรมหลักที่สำคัญ ๆ ของโครงการการสอนเพศศึกษา สรุปได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายและองค์ประกอบของโครงการการสอนเพศศึกษา

ในการประชุมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการสอน
เพศศึกษา มักเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าบ้าน โรงเรียน
และชุมชน จำเป็นจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบ
ร่วมกัน เพราะเหตุผลที่ว่าไม่มีฝ่ายใดหรือสถาบันใด
สามารถดำเนินการอบรมสั่งสอนเพศศึกษาให้ประสบ
ความสำเร็จไปได้โดยลำพังแต่ฝ่ายเดียวได้ ด้วยเหตุนี้เอง
ทั้งบ้าน โรงเรียนและชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะ
ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลและติดต่อสัมพันธ์กันอยู่เสมอ
เพื่อให้การอบรมสั่งสอนเพศศึกษาแก่กุลบุตรกุลธิดามี
ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง ถ้า
หากจะคิดถึงหลักทั่วไปทางการศึกษาที่ว่า "คนเรา
สามารถเรียนรู้จากเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมได้ตลอดเวลา"
ก็ยิ่งจะทำให้มองเห็นบทบาทของบ้าน โรงเรียน
และ ชุมชนในด้านการอบรมสั่งสอนเด็กเกี่ยวกับ
เพศศึกษาได้ชัดเจนมากขึ้น

การสอนเพศศึกษาที่บ้าน

บ้านหรือครอบครัวจัดว่าเป็นสถาบันแห่งแรก
และดีที่สุดสำหรับการอบรมสั่งสอนเพศศึกษาให้แก่เด็ก
ทั้งนี้เพราะเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมทั้งหลาย
ภายในแต่ละบ้านมีความสัมพันธ์อันเหมาะสมที่จะเอื้อ
อำนวยต่อการสอนเพศศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่เด็กยังเป็น
ทารกเพิ่งลืมตาอยู่ในโลกนี้ พ่อแม่หรือทุก ๆ คนในบ้าน
รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ภายในบ้านก็จะช่วยเป็น
ครูที่ดีให้กับเด็ก เพราะต่างก็มีหน้าที่และความรับ
ผิดชอบต่อการสร้างเสริมทัศนคติ นิสัย และความ
ประพฤติให้แก่เด็ก ซึ่งเปรียบเสมือนแม่พิมพ์อันแรก
ที่จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง
เพศอยู่เป็นอันมาก บ้านจึงเป็นหน่วยสังคมแห่งแรกที่
เหมาะสมที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่
ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยการศึกษาจากแบบอย่าง คำสั่ง
สอน ข้อเท็จจริง การแนะนำแนวทางหรือคำแนะนำต่าง ๆ
ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ หรืออาจกล่าวอย่าง
ง่าย ๆ ว่า "การอบรมสั่งสอนเพศศึกษาไม่ว่าจะดีหรือ
เลวได้เกิดขึ้นมาเรียบร้อยแล้วจากบ้านก่อนที่เด็ก ๆ
จะตกมาถึงมือครู"

การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรของ

โรงเรียน เช่น คณิตศาสตร์ ศิลปะศึกษาและวิทยาศาสตร์
บิฑามารดาหรือผู้ปกครองอาจมอบให้โรงเรียนอบรม
สั่งสอนไปฝ่ายเดียวตามลำพัง โดยไม่ต้องให้ความร่วม
มือช่วยเหลือฝ่ายโรงเรียนมากนักก็ย่อมทำได้ และอาจ
ไม่เกิดความเสียหายอย่างใดเลย แต่ตรงกันข้าม
สำหรับการเรียนการสอนเพศศึกษาหรือการศึกษา
ชีวิตครอบครัวก็ดี ถ้าบิฑามารดาหรือผู้ปกครองไม่
ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเช่นนั้น ผลที่ได้รับอาจนำมาซึ่ง
ความผิดหวัง ความล้มเหลวหรืออาจได้รับผลซึ่งไม่เป็น
ที่น่าพึงพอใจ ทั้งนี้เพราะว่าบิฑามารดาหรือผู้ปกครอง
สามารถช่วยต่อเติมเสริมแต่งประสบการณ์ที่เด็กได้รับ
ไปจากครูหรือโรงเรียนได้ในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน เช่น
การเสริมประสบการณ์ทางด้านสังคม ด้านศาสนาหรือ
ศีลธรรม ด้านกิริยามารยาทหรือความประพฤติ ด้าน
การศึกษาเล่าเรียนหรือค้นคว้าหาความรู้เพิ่ม และด้าน
สันตนาการต่าง ๆ

ตามปกติประสบการณ์จากบ้านหรือครอบครัว
ย่อมมีอิทธิพลต่อเด็กในทุก ๆ ด้าน อยู่แล้ว ดังนั้น
บ้านจึงเป็นสถานที่ซึ่งเด็ก ๆ ควรจะได้รับการปลูกฝังใน
เรื่องความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติและอุปนิสัยหรือ
มาตรฐานแห่งความประพฤติเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือ
พฤติกรรมทางเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสม แม้ว่า
ปัจจุบันทุกสิ่งจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างฉับพลัน จนทำให้
บ้านดูเหมือนจะขาดอิทธิพลหรือความสำคัญในเรื่องนี้
ลงไปบ้าง อย่างไรก็ตาม บ้านยังคงมีบทบาทที่สำคัญใน
เรื่องเพศศึกษาตลอดมา

ดังนั้น จึงเป็นที่ยอมรับกันว่า การสอนเพศศึกษา
ที่บ้าน นั้นย่อมเป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบ
โดยตรงที่สำคัญยิ่งของบิฑามารดาหรือผู้ปกครอง ยิ่ง
กว่านั้น การสอนเพศศึกษาที่บ้านยังจะช่วยทำให้
การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนง่ายขึ้นและประสบ
ความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

การสอนเพศศึกษาในโรงเรียน

ถ้าหากการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมีความ
มุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กอย่าง
แท้จริงแล้ว ก็เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของ

โรงเรียนที่จะต้องสอนเพศศึกษาให้แก่เด็กอย่างปราศจากข้อสงสัย ดังที่ แมรี เอส แคลเดอร์โรน (Mary S. Calderone) อดีตนายกสภาฝ่ายบริหารของสภาส่งเสริมความรู้เรื่องเพศและเพศศึกษาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (The Sex Information and Education Council of the United States - SIECUS) ได้กล่าวไว้เมื่อปี ค.ศ. 1966 ว่า 'ถ้าเราต้องการจะให้ผู้ใหญ่ทุกคนสามารถใช้ความเป็นเพศหรือลักษณะทางเพศของตนได้อย่างมีวุฒิภาวะ พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบด้วยนั้น เราไม่สามารถจะเริ่มสอนเพศศึกษาให้แก่เด็กเข้าไปกว่าวัยเด็กเล็ก (early childhood)... ถ้าหากบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถจะทำหน้าที่ให้การศึกษาด้านนี้แก่เด็กอย่างได้ผลแล้ว โรงเรียนก็ยิ่งจำเป็นต้องรับผิดชอบต่อภาระอันหนักเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณในการวางแผนดำเนินการสอนเพศศึกษาเพื่อให้ได้ผลสมตามความมุ่งหมาย'

ในการจัดสอนเพศศึกษาขึ้นในโรงเรียนนั้นไม่ควรจัดเพศศึกษาให้แยกออกมาเป็นรายวิชาอิสระวิชาหนึ่งต่างหาก แต่ควรจัดสอนเพศศึกษาให้สอดแทรกหรือผสมผสานเข้าไปในวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรรวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ ด้วย สำหรับเนื้อหาสาระหรือหัวข้อต่าง ๆ ที่จัดลงในหลักสูตรนั้นก็ควรจะต้องคำนึงถึงลักษณะทางด้านจิตใจและสังคมหรือประเพณีและวัฒนธรรม ให้มากพอ ๆ กับลักษณะทางด้านชีววิทยาและสุขวิทยาด้วยเหมือนกัน โดยเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศเหล่านั้นควรจะได้เน้นในลักษณะปกติธรรมดา เพื่อส่งเสริมให้มนุษย์มีความรู้สึกชื่นชมในร่างกายและจิตใจของตน อีกประการหนึ่งเนื่องจากเรื่องเพศมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสุขภาพทั้งทางกายและทางจิต ดังนั้น เนื้อหาของเพศศึกษาจึงมีบรรจุอยู่ในวิชาสุขศึกษามากกว่าวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรของโรงเรียนทุกระดับ

อย่างไรก็ดี การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนนั้นไม่ได้หมายความว่า จะสามารถสอนเพศศึกษาทั้งหมดให้แก่เด็กได้ ดังนั้น การสอนเพศศึกษาที่บ้านและการสอนเพศศึกษาในชุมชนจึงยังจำเป็นอยู่เสมอ

หากจะกล่าวกันอย่างอุดมคติหรือในทางทฤษฎีแล้ว การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเสริมประสบการณ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศที่เด็กพึงได้รับมาจากการสอนเพศศึกษาที่บ้าน แต่ในทางปฏิบัตินั้น คนทั่วไปมักเข้าใจกันว่า โรงเรียนต่างหากที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการอบรมสั่งสอนเพศศึกษาให้แก่เด็กมากเสียยิ่งกว่าบ้าน ทั้งนี้ก็คงจะด้วยเหตุผลหลายประการประกอบกัน เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งก็คือบ้านในปัจจุบันไม่สามารถทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเพศศึกษาได้อย่างสมบูรณ์เหมือนสมัยก่อนนั่นเอง โรงเรียนเองก็มักจะมีปัญหาต่าง ๆ นานาเกี่ยวกับภูมิหลังหรือประสบการณ์เดิมทางเพศศึกษาของเด็ก เช่น เด็ก ๆ มีทัศนคติต่อเรื่องเพศไปในทางที่ไม่ใคร่เหมาะสมและแตกต่างกันมาก เด็ก ๆ มักมีความเชื่อถือที่ผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศติดตัวมาจากบ้านหลายต่อหลายอย่าง อย่างไรก็ตาม หากเด็กไม่ได้รับการสอนเพศศึกษาทั้งจากที่บ้านและโรงเรียนแล้ว มักพบว่าเด็กได้รับความรู้เรื่องเพศแบบถูกบงกชผิดบ้างมาจากเพื่อน ๆ รุ่นราวคราวเดียวกันถึงประมาณครึ่งหนึ่งของความรู้ที่เขาได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วไป

เพื่อให้การเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนได้ผลสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โรงเรียนจะเพียงจัดสอนเพศศึกษาในห้องเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรเท่านั้นย่อมไม่เป็นการเพียงพอ จำเป็นที่โรงเรียนจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างเสริมบรรยากาศทางเพศศึกษา รวมทั้งจะต้องจัดบริการ เช่น การตรวจเลือด การให้คำปรึกษาแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาเพศสัมพันธ์ เพิ่มเติมขึ้นอีกด้วยเพื่อเอื้ออำนวย การสอนเพศศึกษาภายในห้องเรียน ซึ่งอาจรวมเรียกว่า 'โครงการเพศศึกษาในโรงเรียน' (School Sex Education Program) (ดังแสดงไว้ในแผนภูมิข้างต้น) โดยจัดให้สอดคล้องและประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี เพื่อจุดมุ่งหมายเบื้องต้นที่ต้องการให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศทั้งทางด้านความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติหรือความประพฤติไปในทางที่

พึงประสงค์ และเพื่อจุดมุ่งหมายสุดท้ายที่ต้องการให้นักเรียนสามารถปรับตัวทางเพศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยที่ให้ตนเองเกิดความพอใจและสังคมก็ยอมรับด้วย

การสอนเพศศึกษาในชุมชน

ชุมชนมีความหมายและขอบเขตกว้างขวางมาก พร้อมทั้งลักษณะและธรรมชาติของชุมชนแต่ละแห่งก็ไม่เหมือนกัน ฉะนั้น หน้าที่ ความรับผิดชอบและกิจกรรมในการสอนเพศศึกษาของแต่ละชุมชนจึงอาจแตกต่างกันออกไปได้ และอาจเป็นไปได้ทั้งในลักษณะการให้เพศศึกษาโดยทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างเช่น เมื่อพูดถึงชุมชนระดับจังหวัดหรืออำเภอก็อาจจะมองเห็นได้ว่า มีลักษณะและธรรมชาติของแหล่งที่จะให้การอบรมสั่งสอนเพศศึกษาอยู่หลายแหล่งด้วยกัน มีทั้งสถาบันทางราชการ ทางศาสนา ทางขนบธรรมเนียมประเพณี และทางภาคเอกชน (เช่น มูลนิธิ สมาคม ชมรม สโมสร ฯลฯ) โดยที่แต่ละแหล่งต่างก็มีหลักการ นโยบาย ความมุ่งหมาย และวิธีดำเนินงานการอบรมสั่งสอนเพศศึกษาแตกต่างกัน

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของแหล่งการสอนเพศศึกษาในชุมชนทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการอบรมสั่งสอนเพศศึกษาโดยเฉพาะ เป็นแต่เพียงสอนเพศศึกษาบ้างในบางโอกาสเท่านั้น

1. กระทรวงศึกษาธิการ มีหน่วยงานที่ให้การศึกษอบรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งการสอนเพศศึกษาแก่ประชาชนด้วย เช่น กรมการศาสนา กรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษา (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ)

2. กระทรวงสาธารณสุข มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพศศึกษาแก่ประชาชน เช่น สำนักงานปลัดกระทรวง (กองสุขศึกษา) กรมอนามัย

(กองอนามัยครอบครัว) กรมควบคุมโรคติดต่อ (กองกามโรค) และกรมการแพทย์ (กองสุขภาพจิต)

3. สถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ บางสถาบันนอกจากสอนวิชานี้แล้วยังเคยจัดให้มีการอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศและเพศศึกษาอยู่บ้างเป็นครั้งคราว บางแห่งก็มีการจัดนิทรรศการทางเพศศึกษา ซึ่งส่วนมากมักจัดออกมาในรูปกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

4. สื่อมวลชน สิ่งตีพิมพ์หรือเอกสารประเภทต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ เฉพาะหนังสือพิมพ์มักจะมีคอลัมน์ปัญหาเรื่องเพศประจำ บางสำนักพิมพ์ได้ออกวารสารเกี่ยวกับเรื่องเพศและเพศศึกษาโดยเฉพาะ นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครและหน่วยงานเอกชนอีกหลายแห่งยังได้จัดบริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาเรื่องชีวิตครอบครัวทางโทรศัพท์อีกด้วย

5. องค์กรเอกชนต่าง ๆ เช่น สมาคมสตรี อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ฯลฯ ได้เคยจัดอภิปรายและตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับเรื่องเพศและเพศศึกษาลงในวารสาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องเพศและเพศศึกษาให้แก่ประชาชนทั่วไป

6. สถาบันทางศาสนา ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ฯลฯ ได้มีคำสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศอยู่ด้วย เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติทั้งทางกาย วาจาและใจของศาสนิกชน นอกจากนี้ เมื่อมีพิธีกรรมทางศาสนาในประเพณีการแต่งงาน พระก็มักจะถือโอกาสเทศนาหรืออบรมสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องชีวิตการครองเรือนให้แก่คู่บ่าวสาวอีกด้วย

สุชาติ โสมประยูร

บรรณานุกรม

- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และคณะ. **เพศศึกษาแผนใหม่**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. **เพศศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- วางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สมาคม. **เพศศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- Burt, John J. and Linda Brower Meeks. **Education for Sexuality**. Philadelphia : W.B. Saunders Company, 1970.
- Kilander, H.F. **Sex Education in the School**. New York : The Macmillan Company, 1970.
- Somprayoon, Suchart. "A Study on Thai Prospective Teachers' Opinions Toward Family Life and Family Planning Including Sex Education," in **A Research Report Undertaken with the Assistance of ICARP Asia**. Bangkok, 1981.